

Kevésbé érzékeny a cser. Olyan helyeken, ahol a talaj erősebben felhevülhet, ajánlatos a tölgyet a viszonyoktól függően 10—15 % erejéig egyenletesen elszórva cserrel elegyíteni. A tölgy, ha jól ápoljuk az állományt, a csert korona fejlődés szempontjából visszاسzorítja, az azonban ezt elbírja és nem pusztul el. Az olyan foltokban pedig, ahol a tölgynek a talaj nem kedvező, a cser veszi át a szerepet.

A kocsánytalan tölgy még a csernél is érzéketlenebb. Ápolása azért sem okoz komoly problémát, mert rendszerint természetes úton újítjuk fel és ilyen körülmények között az egészséges fejlődése jobban biztosítva van.

Összefoglalva a kérdést: kár volna tölgy erdősítéseinket helytelen ápolásokkal pusztulásra ítélni, vagy rontott jellegű, kevés fahozamú állományokká nevelni. Ennek érdekében meg kell akadályozni a sűrűségi korban bekövetkező igen káros felnyugulást, ehelyett biztosítani kell fiatal kortól kezdve a magassági növekedés mellett az arányos korona kifejlődését a korai és gyakori záródásbontásokkal. Tekintettel a záródásbontásra elengedhetetlen a második koronaszint és cserjeszint mielőbbi kialakítása, hogy a törzs és talaj árnyalása biztosítva legyen, ugyanakkor pedig magassági növekedésre serkentsen. Az így kialakított tölgyesek magas fahozamot és minőséget fognak adni, ami soronlevő feladataink egyik legfontosabbika.

Elegyes, többkoronaszintes faállományaink jellemzése állományszerkezet alapján

WITT LAJOS

az Erdészeti Tudományos Intézet osztályvezetője

Az erdőművelés új irányban történő fejlődése nyomán az eddig jobban felkarolt egykorú, egy fafajból álló monokultúrák egyszerű formáitól eltérően mind több és több dolgunk lesz olyan összetett szerkezetű faállományokkal, amelyek sokféle formáinak, összetételének szabatos jellemzésére is alkalmas kifejezőmódokkal nem rendelkezünk.

A faállományok legfontosabb tulajdonságaikat külső megjelenési formájukkal mutatják, tehát elsősorban olyan rendszerezésre kell törekednünk, amely az előforduló változatokat közös jellegeik alapján csoportosítja.

Ebből kiindulva a jellemzésnek, illetve a gyakorlatba is átvehető egyszerű leírási módnak olyannak kell lennie, amiből visszatükröződnek a faállomány felépítési, szerkezeti és a növényéletközösségi viszonyok. Ezen tulajdonságok alapján alakulnak ki a különféle szerkezeti formák, amelyek — lehetőleg rövid és gyakorlatias — meghatározására, illetve megnevezésére az alábbiak szerinti módszer bevezetését ajánlom a gyakorlat számára.

Magának a rendszernek a felállítását a következő megfontolásokra alapíthatjuk:

A faállományok szerkezetére, növényéletközösségi viszonyaira, továbbá a talajtakaróra való tekintettel ötféle alapformát lehet megkülönböztetni.

Az *első csoportba* azokat az állományokat foglaljuk, melyekben a legnagyobb elegyaránnyal szereplő főfajjal a felső koronaszintekben elegyednek az egyéb előforduló fafajok, s ezek előfordulását elegy-viszonszámmal fejezzük ki. A felső korona-szinteket három rétegre tagoljuk: a kimagasló szint a főfafaj lombsátoara fölött, a fő koronaszint a főfafaj átlagos magasságában, vagy legalább koronarégiójában, a középszint pedig a főfafaj átlagos alsó koronaszintje és az átlagos félmagassága közötti rétegben. (Az alsó szintről itt még nem beszélünk, mivel arról a továbbiak-

ban lesz szó.) Ha az elegyülés a felsorolt szintekben vegyesen fordul elő, akkor összefoglalóan „felső szintek“-ről beszélünk.

Az elegyülésben különféle fényigényű fafajok vehetnek részt, amit általánosságban „fényigényes“, „árnyéktűrő“ vagy vegyes előfordulás esetén „vegyes fényigényű“, „fenyő“, „lomb“ vagy „fenyő és lomb“ megjelöléssel írunk le, szabatosabb azonban, ha itt magát az előforduló fafaj nevét tüntetjük fel. Utalunk az elegyülés módjára is: „szálanként“, „sorosan“ vagy „csoportosan“ elegyült. Az egyéb előforduló esetektől most még eltekintve az első csoportban az összes variációk az alábbi rendszerben foglalhatók össze:

Bármely fafajú főállomány	kimagasló fő korona közép	} szintben	fényigényes árnyéktűrő	fenyővel lombbal	szálanként sorosan	} elegyedve
			vegyes fényigényű	fenyő és lombbal	csoportosan	

felső szintekben

Lássunk a különféle szintekben történő elegyülésre konkrét példákat.

1. B. állomány, kimagasló szintben Vf.-vel szálanként elegyedve.
2. Ef. állomány, fő koronaszintben Ff.-vel csoportosan elegyedve.
3. Ktt. állomány, középszintben B. és Gy.-al szálanként elegyedve.
4. Kst. állomány, felső szintekben mK és kJ-al szálanként elegyedve.

A második csoportba az alsó szintben egyes faállományokat soroljuk. Olyan állományok tartoznak ide, melyekben az elegyedett fafajok felső koronaszintje a főfafaj átlagos középmagasságát nem éri el és viszonylag csekély fatömegük miatt az elegyarányban nem szerepelnek. Ezeket rendszerünkben „alsószint“ gyűjtőnévvel foglaljuk össze, feltüntetve a fafajok fényigényét, illetve az alábbi módon a nevét, továbbá a borítás három fokozatban megadott mértékét.

A variációk az alábbi rendszerből adódnak:

Bármely fafajú és összetételű főállomány	fényigényes árnyéktűrő vegyes fényigényű	} alsószinttel	fenyő lomb	szórványos hézagos teljes
			fenyő és lomb	

Példák az alkalmazásra:

1. Ef. állomány Kst. és A. szórványos alsószinttel.
2. B. állomány B. teljes alsószinttel.
3. Ktt. állomány Ktt. és B. hézagos alsószinttel.

A harmadik csoportba a cserjeszintes faállományokat foglaljuk össze, amelyek alatt csak cserjeszint található.

Általánosságban csupán a borítás előbbieik szerinti mértékére utalunk, illetve megnevezzük az előforduló cserjefajokat.

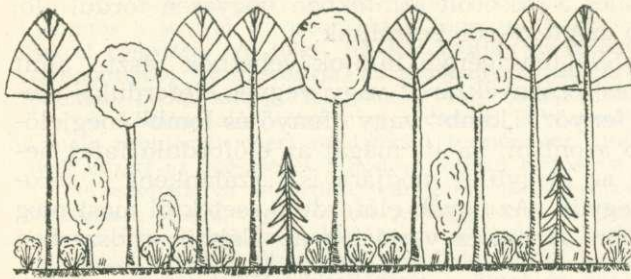
Bármely fafajú és összetételű faállomány	szórványos hézagos teljes	} cserjeszinttel

Példa:

Kst. állomány galagonya, vagsom, fagyal hézagos cserjeszinttel.

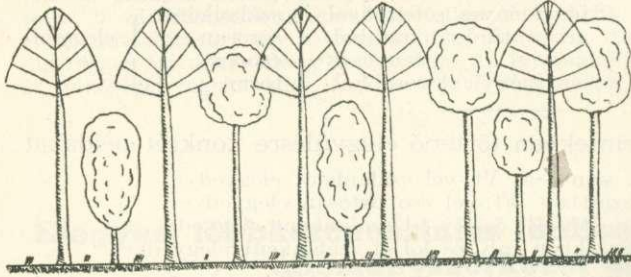
A negyedik csoportot a lomb és cserjeszint nélküli állományok jelentik, amelyek alatt csupán félcserjék és lágyszárú növények borítják többé-kevésbé a talajt, s ennek mértékét a cserjeszinthez hasonló módon adjuk meg. Tehát:

Bármely fafajú és összetételű állomány	szórványos hézagos teljes	} szeder, magaskóró, fű, moha, zuzmó v. ezekből vegyes takaróval

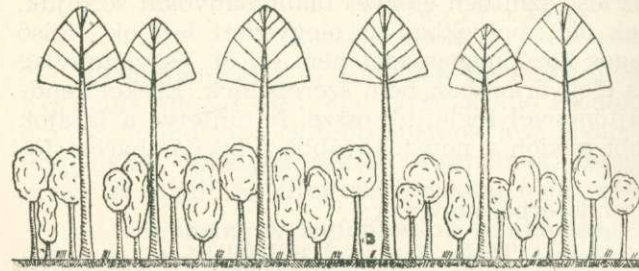
1. ábra

Ef. állomány felsőszintben Ktt.-el elegyedve, Gy. és Lf. szórványos alsószinttel, mogoró és vagysom cserjeszinttel, szórványos *Lusula albid*a stb. fűtakaróval

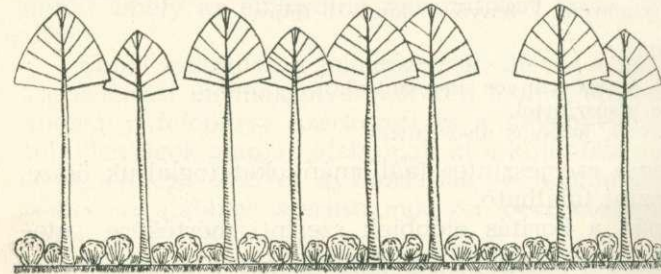
2. ábra

F. állomány, felsőszintekben Ktt. és Gy.-al szárlanként elegyedve, szórványos *Brachypodium silv.*, *Poa nemoralis* stb. fűtakaróval

3. ábra

F. állomány, Ktt. és Gy. teljes alsószinttel, szórványos *Melica uniflora* stb. fűtakaróval

4. ábra

F. állomány, mogoró, vagysom, kutyabenge stb. teljes cserjeszinttel, szórványos moha- és fűtakaróval

Jelmagyarázat

Kimagasló szint

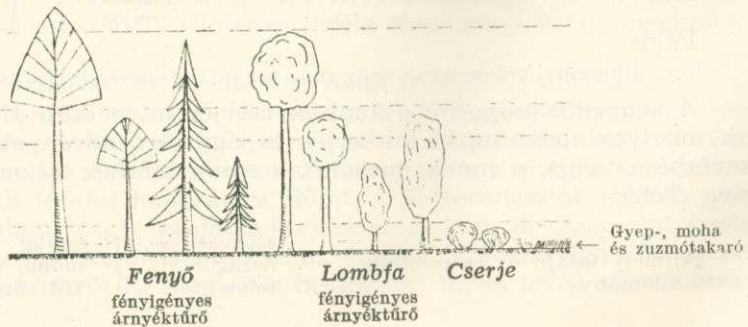
Fő koronaszint

Középszint

Alsó szint

Cserjeszint

Gyepszint

Példa:

Ef. állomány hézagos moha, бүкksás és fehér perjeszittyó takaróval.

Végül az ötödik csoportba azokat az állományokat foglaljuk össze, melyek alatt élő talajtakaró nem található. Ezek előfordulása kétféle lehet: „csupán alomtakaróval“ vagy „egyéb növény- és alomtakaró nélkül“.

Példa:

1. Ef. állomány csupán túalomtakaróval
2. Ff. állomány egyéb növény- és alomtakaró nélkül. (Lemosott lejtős talajon).

A felsorolt öt csoportba foglalt rendszerrel bármilyen formában adódó faállományra olyan jellemző és tömör leírást adhatunk, amiből a gyakorlati erdőművelő mintegy maga előtt láthatja a jellemzett erdőrészletet minden fontosabb tulajdonságával. — Az elegyes állományok koronaszint tagozódására: az alsószintre, cserjeszintre, gyepszintre és holt-talajtakaróra a külön-külön megállapított leírási formák aszerint vonhatók össze, amint arra a szemügyre vett faállomány esetében szükség van.

Általánosságban:

Bármely fafajú főállomány	kimagasló fő korona-közép felső szintekben	szintben	fényigényes árnyéktűrő vegyes fényigényű	fenyővel lombbal fenyő és lombbal	szálanként sorosan csoportosan	elegyedve
fényigényes árnyéktűrő, vegyes fény igényű	fenyő lomb fenyő és lomb	szórványos hézagos teljes	alsószinttel,	szórványos hézagos teljes	cserjeszinttel	
	szórványos hézagos teljes	szeder, magaskóró fű, moha, zuzmó takaróval.				

Gyakorlati példának válasszunk egy olyan esetet, melyben minden összetevő előfordul:

Ef. állományban középszintben B. és Gy.-al szálanként elegyedve, B. és H. hézagos alsószinttel, kutyabenge és mogyoró szórványos cserjeszinttel, szórványos moha talajtakaróval.

Nézetem szerint a felállított rendszerben minden jellegeiben kialakult összetett szerkezetű faállomány helyet talál és gyakorlatias formában jellemezhető. Az erdőművelő számára ez sok esetben adhat segítséget abban a tekintetben, hogy a logikus sorrendben csoportosított, ennél fogva könnyen megjegyezhető leírás, egy-egy erdőrészlet egész keresztmetszetét tükrözi vissza.

Az erdőgazdasági üzemtervek részletes erdőleírásában az elegyes állományok elegyarány-viszonyzáma és a fajok külön-külön megadott átl. magassága már számszerű tervezésre is alkalmas formában mutatja az állományok szerkezetét és összetételét, azonban úgy gondolom, hogy az ismerttetett leíró módszerre mégis szükség van, hogy számszerű adatok nélkül is, egységes formák szerint rajzolhassuk meg bármilyen célra készülő feljegyzéseinkben egy-egy erdőrészlet, illetve faállomány képét. Ilyen leírási módnak a hiánya a gyakorlatban sokszor érezhető és erre tudomás szerint a szakirodalom sem nyújt támpontot.

A javasolt eljárást kezdőlépésnek szántam abban az irányban, hogy összetett elegyes faállományaink szabatos jellemzésére mielőbb egységes módszer alakuljon ki.

EGYESÜLETI HÍREK

Az egyesület országos választmánya november hó 22-én ülést tartott. Az ülést *Lády Géza* elnök nyitotta meg, majd utána *Kutasy Viktor* főtítkári jelentésben számolt be az egyesület éves munkájáról. Elsőnek a szervezés terén elért szép eredményeket ismertette. Összesen 2614 egyesületi tagról számolt be és 41 vidéki csoportról; kiemelkedő munkát végez a győri, sátoraljaújhelyi, debreceni, gödöllői és szegedi csoport. Az év folyamán elért legszebb eredményként számolt be az egyesületi lapnak, AZ ERDŐ-nek tartalmában, színvonalban és kiállításban elért különösen nagy fejlődéséről. Részletesen foglalkozott ez után az egyesületi élet céljával, a gazdaságvezetés részére társadalmi tudományos munka útján nyújtandó segítséggel és rámutatott az e téren megmutatkozott hiányosságokra. Az egyesületi élet az elért eredmények mellett sem tudott a szükséges mértékben kibontakozni, nem tudta megtalálni a gazdaságvezetéssel, szakszervezeti és pártszervezetekkel az ehhez szükséges kapcsolatot. A hiányosságok kiküszöböléséhez, valamint ahhoz, hogy az egyesület az OEF megalakulásával kapcsolatban reá váró nagyobb feladatokat sikeresen láthassa el, magán az elnökségen keresztül is szorosabb kapcsolatot kell létesíteni a gazdaságvezetéssel. Új elnökség alakítása érdekében a szűkebb elnökség tisztségéről lemond.

A főtítkári jelentést számos hozzászólás követte, melyek közül különösen *Tömpe Istvánnak*, az OEF vezetőjének felszólalása emelkedett ki. Ebben kifejtette, hogy az erdészetnek a most elért önállósága mellett gyakran kell majd sajátmagának eldöntenie a legkényesebb kérdéseket is. Ehhez elsősorban a főigazgatóság, de kint maguk az erdőgazdaságok, fűrész- és lemezipari, valamint egyéb erdészeti vállalatok az eddiginél sokkal nagyobb mértékben kell hogy támaszkodjanak majd az egyesület munkájára, társadalmi támogatására. A vezetésben szerzett tapasztalatai alapján megjelölte azokat a feladatokat, amelyek az egyesületi életben a legsürgősebben megoldandónak lát.

A beszámolóban és hozzászólásokban elhangzott javaslatok alapján az országos választmány ez után határozatokat hozott. Ennek során a szűkebbkörű elnökség lemondásával megüresedett tisztségekkel a választmány a legközelebbi közgyűlésig a következőket bízta meg:

elnök *Partos Gyula*, alelnök *Mosonyi István* és *Lády Géza*, főtítkári *Kutasy Viktor*. Ezzel egyidejűleg *dr. Róth Gyulát*, *Fekete Zoltánt* és *dr. Béky Albertet* tiszteletbeli elnöknek kérte fel a választmány, majd az egyesületi életben kifejtett kiváló munkájuk elismeréseként az alábbiakat jutalomban részesítette: *Lesznyák József* Debrecen 600 Ft, *Bánky László Győr* 400 Ft, *Sass Barna* Abaújszántó 400 Ft, *Káldy József* Sátoraljaújhely 700 Ft, *Gyarmathy Endre* Gyula 400 Ft, *Endrényi Imre* Esztergom 400 Ft, *Egei Lajosné* Székesfehérvár 400 Ft, *Karáll János* Győr 400 Ft, *Csörsz Emil* Székesfehérvár 400 Ft, *Orth Pál* Nagykanizsa 400 Ft, *Hunyadi József* Gödöllő 400 Ft, *Varga József* Gödöllő 400 Ft, *Fuisz József* Nyíregyháza 400 Ft, *Bontay Ferenc* Budapest 600 Ft, *Lányi János* Sopron 500 Ft, *Fekete Gyula* Budapest 500 Ft, *Sali Emil* Budapest 800 Ft, *Riedl Gyula* Budapest 800 Ft és *Bartos Gyula* Nagykanizsa 1000 Ft.

*

A választmányi ülés napjának délutánján az egyesület elnöksége ankétot rendezett AZ ERDŐ szerkesztőbizottsága munkájának, munkamódszerének megvitatása érdekében. Az ankétom a választmányi tagokon kívül számos erdőgazdasági szakember, erdészeti szakíró, a tudományos intézetek több kutatója vett részt.

A szerkesztőbizottság munkájáról *Kezresztesi Béla*, a lap felelős szerkesztője számolt be. Ismertette a munkamódszert, mellyel az év folyamán összesen 102 közlemény jelentetésére kerül sor; rámutatott a lapnak a gyakorlati kérdések nagyobbmértékű felkarolása felé hajló irányára, vázolta a következő félévi szerkesztési tervet és ismertette az előfizetési helyzetnek az év folyamán elért legkevesébe sem kielégítő alakulását.

A beszámolót élénk vita, sok hozzászólás követte. A felszólalók általánosan elismerték a szerkesztés terén elért eredményeket és helyeselték főleg a rövidebb, de több cikk közlését. Több észrevétel hangzott azonban el az egyes lapszámoknak egy-egy szűkebb szakterületre való ráállítása ellen. A felszólalók nagyrésze inkább vegyes tárgyú cikkeket közlését kívánta, hogy a különböző érdeklődésű olvasók minden számban találhassanak lehetőleg valami őket érdeklő tárgyú közleményt. *Pankotay Ottó* élesen bírálta az eddig megjelent lapszá-

mokban érvényesülő irányzatot, mely mellett a közlemények tárgya 50%-ban erdőművelési irányú, szállítástechnikai és feltárási kérdésekkel pedig csupán 7% foglalkozik. Ennek a 7%-nak legalább 20%-ra való emelését javasolta. Ugyancsak a műszaki kérdések mostoha kezelését panaszolta *Hladonik István, Adamovich László*; nagyobb támogatást kért a szerkesztőbizottságtól *Boross György* annak érdekében, hogy az erdőgazdasági építkezések formáját és a telepítés kérdését a tervező iroda a lap olvasóinak nyilvánossága előtt alakíthassa ki. *Pechtol István* és *Szedzerjei Ákos* a vadászati kérdésekkel való foglalkozást sürgette azzal, hogy súlyos népgazdasági kárt okoz jelenleg az e téren való tudatlanság és tájékozatlanság. *Galambos Gáspár* kifogás tárgyává tette, hogy kevés szó esik az adminisztrációról és a tergvizsgálódási kérdésekről. Felszólalásához *Béky Albert* és *Pópity Jenő* csatlakozott. Sok felszólaló tett biztató ígéretet a lap terjesztésére vonatkozóan.

Az ankéton elhangzottak igen sok új

szempontot tártak fel és ezek lényeges segítséget jelentenek a szerkesztés munkájának megjavításához.

Stefán Bialobok lengyel erdészeti főiskolai tanár a Magyar Tudományos Akadémia vendégeként a nyárkérdés terén elért eredményeinket tanulmányozta. Búcsúztatása alkalmával az egyesületben tiszteletére rendezett fogadáson őszinte elragadtatással számolt be az itt tapasztaltakról. Elismeréssel szolt a mezőgazdaságilag nem hasznosítható területeken kifejtett erdőtelepítő tevékenységünkről, a hazai nyarak tenyésztése terén elért eredményeinket pedig világviszonylatban is rendkívüli jelentőségűeknek ismerte el, s szükségesnek jelentette ki azt, hogy a szürke és fehér nyarak monográfiája mielőbb megírásra kerüljön. Rövid tájékoztatójából kitűnt, hogy Lengyelország a miénknél összehasonlíthatatlanul nagyobb szervezetet állított a nyárkérdés szolgálatába és munkásságuk főként a rezgőnyár tenyésztésének elterjesztésére irányul.

Agrár-irodalmi Szemle. Az Országos Mezőgazdasági Könyvtár 1955. január hó 1-től jelentősen kibővíti dokumentációs szolgálatát: az eddiginél több külföldi szakfolyóirat valamennyi megjelenő közérdekű cikkét és a hazai szakirodalom közleményeit is ismerteti. Ennek megfelelően folyóiratának címét „Agrár-irodalmi Szemle”-re változtatja. A folyó-

irat nélkülözhetetlen mindenki számára, aki a külföldi és hazai szakirodalomban rendszeresen tájékozódni kíván. Az „Agrár-irodalmi Szemle” erdészeti sorozatának előfizetési díja félévre 30,— Ft, egész évre 60,— Ft, befizethető az Országos Mezőgazdasági Könyvtár 105.971 számú postai befizetési számlán.

Külföldre szóló előfizetéseket
AZ ERDŐ c. lapra felvesz a Kultúra Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat Hírlapexport Osztálya, Bu-

dapest, VI., Sztálin út 23., továbbá minden nagyobb forgalmú budapesti és vidéki postahivatal.

AZ ERDŐ — Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa.

Szerkesztőbizottság:

KERESZTESI BÉLA a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, felelős szerkesztő, BABOS IMRE a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, JABLANCZY SANDOR a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, KÁLDY JÓZSEF, KOCSÁRDI KÁROLY, LÁDY GÉZA, MADAS ANDRÁS, PARIS JÁNOS, SALI EMIL, TÖMPE ISTVÁN

A szerkesztő helyettese: JEROME RENÉ. Technikai szerkesztő: ÁKOS LÁSZLÓ.

Felelős kiadó:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója

Szerkesztőség:

Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11. Országos Erdészeti Főigazgatóság

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Vécsey-utca 4. Telefon: 122-790. MNB. fiókszám: 46.

Megjelent 1000 példányban

Előfizetési ára egy évre: 60 Ft, félévre 30 Ft. Megjelenik minden hónapban
Felelős kiadó: A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója

27828/LD02 - Révai-nyomda, Budapest, V., Vadász-utca 16. (Felelős: Nyáry Dezső)

